

Sociální služby v České republice

Materiály byly zpracovány v rámci projektu: CZ.11.3.119/0.0/0.0/16_013/0001981 „Rozvoj kompetencí a zlepšení uplatnitelnosti vysokoškolských studentů na trhu práce v oblasti služeb veřejného sektoru“

Projekt je spolufinancován z prostředků EFRR v rámci programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko prostřednictvím Fondu mikroprojektů 2014 - 2020 v Euroregionu Silesia

Ing. Eva Kovářová, Ph.D.

Sociální služby: interpretace pojmu

Mnozí autoři považují sousloví sociální služby za vágní, neboť jeho aplikace se výrazně liší v jednotlivých zemích EU.

Vždy je však sousloví vztahováno k zachycení široké palety služeb veřejného zájmu spolufinancovaných z veřejných rozpočtů.

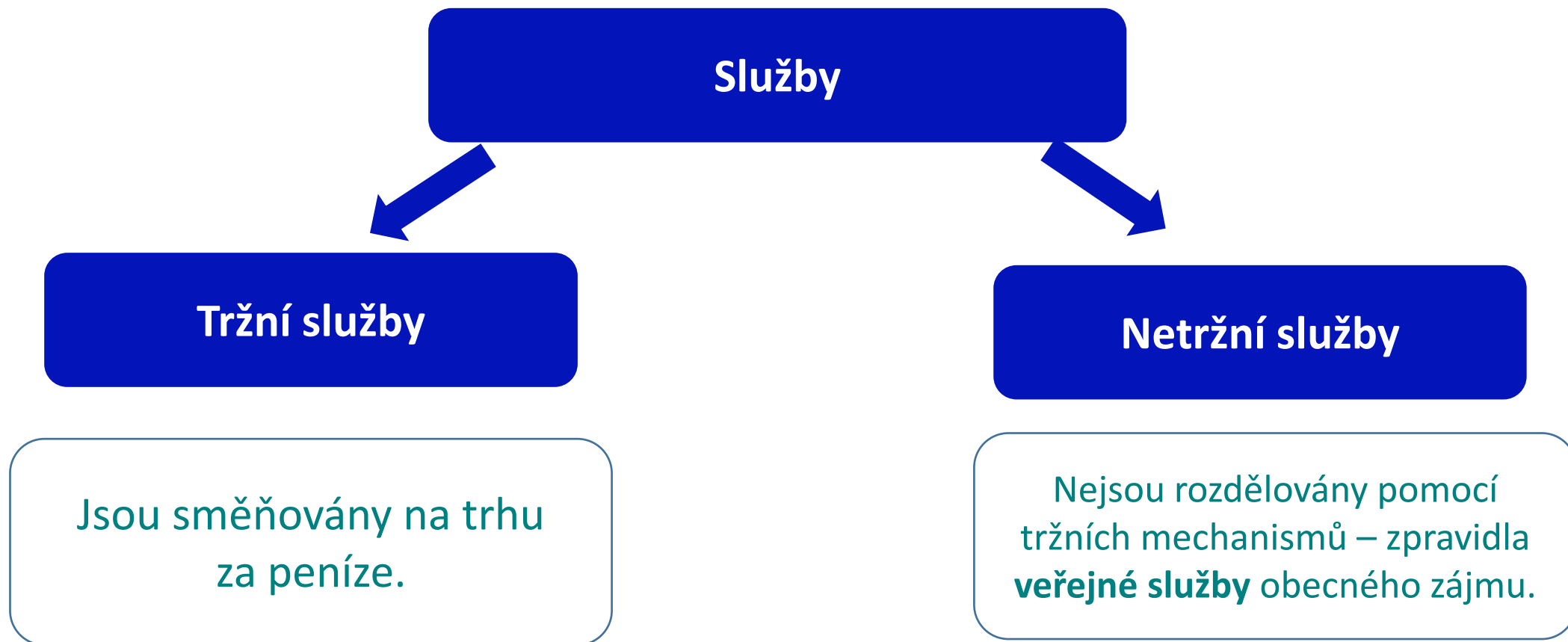

Sociální služby = veřejné služby?

Co je to veřejná služby?

Sociální služby: interpretace pojmu

Sociální služby: interpretace pojmu

Veřejné služby představují podle Haláskové (2013, s. 9) „služby poskytované veřejnou správou, popřípadě neziskovými organizacemi. Za tyto služby se neplatí žádné poplatky popřípadě platí uživatelé těchto služeb ceny, které jsou dotované z veřejných zdrojů (státní rozpočet, rozpočet obcí a krajů)“.

Pojem veřejné služby je velmi široký a zahrnuje jak věcné veřejné služby, tak správní veřejné služby.

Věcné veřejné služby
zdravotnictví, školství, kultura,
doprava, **sociální služby** apod.

Správní veřejné služby
Např. správní činnosti

Sociální služby: interpretace pojmu

Nejširší interpretace sousloví sociální služby v dostupné literatuře - sociální služby zahrnují také vzdělávací a zdravotní služby nebo dokonce bytové a dopravní služby – to znamená, že sousloví sociální služby se používají k zachycení široké palety služeb veřejného zájmu spolufinancovaných z veřejných rozpočtů
To však odpovídá spíše obecnějšímu pojmu veřejné služby.

Také Evropská komise chápe pojem sociální služby velmi široce, neboť jej používá jako souhrnné označení pro prostředky/nástroje, které hrají rozhodující úlohu ve zlepšování kvality života jednotlivců a v poskytování sociálních ochrany.

Evropská komise zahrnuje pod pojem sociální služby následující kategorie služeb:

- Sociální ochrana
- Zaměstnanost a další vzdělávání
- Sociální bydlení
- Péče o děti
- Dlouhodobá péče
- Služby sociální pomoci

Sociální služby: interpretace pojmu

V prostředí Česká republiky jsou ale sociální služby považovány za **podmnožinu/segment veřejných služeb** – jsou veřejnými službami věcnými.

Sociální služby lze podle Haláskové (2013) charakterizovat jako významnou část aktivit státu, samosprávy a nestátních subjektů, která pomáhá řešit problémy jednotlivců, rodin a skupin občanů, a tím pozitivně ovlivňuje sociální klima celé společnosti. Bez působení sociálních služeb by se významná část občanů nemohla podílet na všech stránkách života společnosti.

Intepretace pojmu sociální služby v České republice je pak založena na jejich právní úpravě obsažené v zákoně o sociálních službách.

Sociální služby: interpretace pojmu

Podobné zúžení se objevuje i v zahraniční literatuře, zpravidla je činěno rozšířením samotného sousloví „sociální služby“, což autorům umožňuje:

- Zúžit interpretaci jen na **služby osobní asistence** – „*services of social assistance*“, „*social welfare services*“ (Grohs et al., 2015),
- Zdůraznit **význam péče v sociálních službách** „*social care services*“ (Sipilä, 2018),
- Zdůraznit **význam sociálních služeb pro jednotlivce v návaznosti na jeho specifické potřeby** – „*personal social services*“ (Wollmann, 2016; Rada Evropy, 2007) nebo „*human services*“ (Higgins, 2017).

Sociální služby v České republice

Zákon o sociálních službách, tj. zákon č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů definuje pojem sociální služba v §3, odstavec a, a to takto:

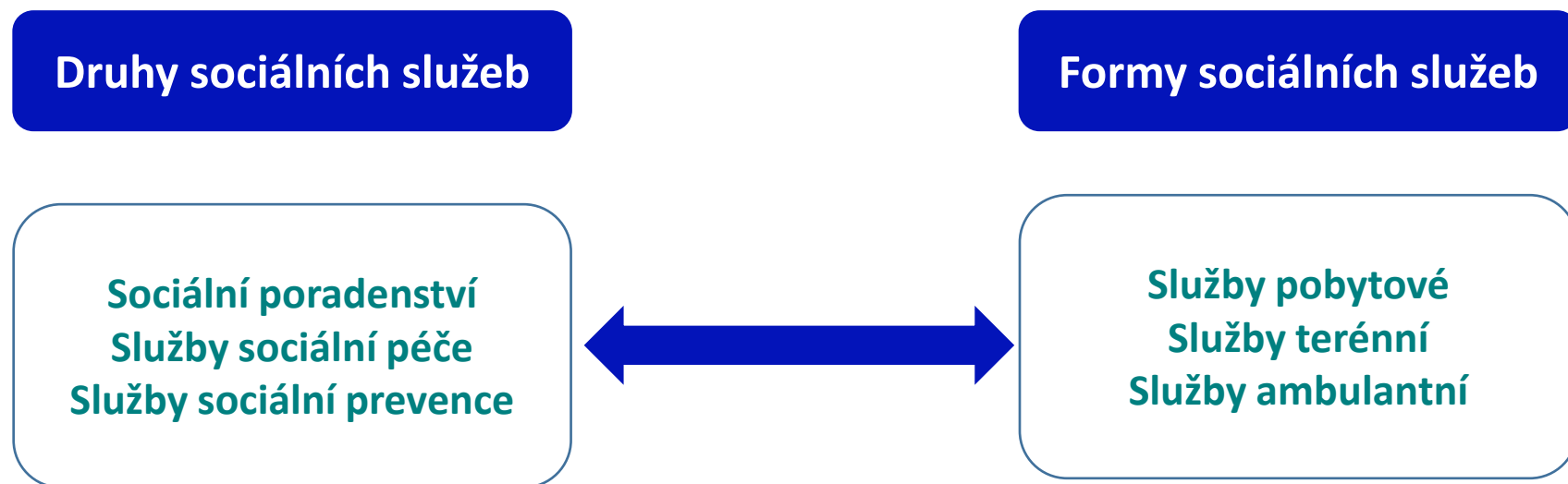
„Pro účely tohoto zákona se rozumí sociální službou činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení“.

Výrazné zúžení významu pojmu a okruhu činností!

Sociální služby v České republice

Snazší uchopení okruhu činností, které pokrývá označení sociální služby lze opět opřít o zákon o sociálních službách, který rozeznává tři základní druhy a tři formy sociálních služeb.

Druhy sociálních služeb

- ❑ **Sociální poradenství** zahrnuje poskytování potřebných informací jedincům s cílem přispět k řešení jejich nepříznivé sociální situace (**základní sociální poradenství**); nebo také **odborné sociální poradenství** zaměřené na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin jedinců v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.
- ❑ **Služby sociální péče** zahrnují služby napomáhající jedincům zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, cílem je podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.
- ❑ **Služby sociální prevence** zahrnují služby napomáhající zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

Zdroj: Zákon o sociálních službách

Zařízení sociálních služeb

Podle Zákona o sociálních službách rozlišujeme tyto zařízení sociálních služeb:

- centra denních služeb
- denní stacionáře
- týdenní stacionáře
- domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- domovy pro seniory
- domovy se zvláštním režimem
- chráněné bydlení
- azylové domy
- domy na půl cesty
- zařízení pro krizovou pomoc
- nízkoprahová denní centra
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- noclehárny
- terapeutické komunity
- sociální poradny
- sociálně terapeutické dílny
- centra sociálně rehabilitačních služeb
- pracoviště rané péče
- intervenční centra
- zařízení následné péče

Zdroj: Zákon o sociálních službách

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Při splnění podmínek stanovených zákonem o sociálních službách mohou být **poskytovateli sociálních služeb** osoby oprávněné k poskytování, přičemž oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci.

- Ministerstvo a ním zřízené organizační složky státu či státní příspěvkové organizace
- Územně samosprávné celky a jimi zřízené právnické osoby (příspěvkové organizace)
- Soukromé fyzické nebo právnické osoby

Zapojení **veřejného i soukromého sektoru**, v případě některých druhů sociálních služeb dominance buď veřejného, nebo soukromého sektoru.

Registr poskytovatelů sociálních služeb

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Zařízení sociálních služeb – z hlediska zřizovatele – vybrané druhy služeb

Druh sociální služby	Počet sociálních služeb						
	Celkem	Státní	Krajské	Obecní	Církevní	Ostatní	
Domovy pro seniory	525 (100 %)	0	180 (34,3 %)	167 (31,8 %)	65 (12,4 %)	113 (21,5 %)	66,1 x 33,9
Chráněné bydlení	210 (100 %)	3 (1,4 %)	92 (43,8 %)	13 (6,2 %)	34 (16,2 %)	68 (32,4 %)	51,4 x 48,6
Azylové domy	217 (100 %)	0	7 (3,2 %)	46 (21,2 %)	81 (37,3 %)	83 (38,3 %)	24,4 x 75,6
Noclehárny	78 (100 %)	0	1 (1,3 %)	18 (23,1 %)	29 (37,2 %)	30 (38,4 %)	24,4 x 75,6
Sociální poradny	519 (100 %)	0	28 (5,4 %)	36 (6,9 %)	85 (16,4 %)	367 (70,7 %)	12,3 x 87,1

péče x prevence

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2018, vlastní propočty a úprava

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Financování sociálních služeb

Hlavní principy:

- Vícezdrojové financování – dotace státu, dotace z rozpočtů ÚSC, příspěvek na péči, soukromé úhrady, zdravotní pojištění, dary, EU programy a fondy.
- Hlavní odpovědnost za zajištění sítě sociálních služeb – kraje – rozdělují také státní prostředky poskytované s cílem zajištění sociálních služeb na území krajů – model platí od roku 2015 – kraje dostávají zdroje v dopředu stanoveném poměru.

Častá kritika – např.:

- Přílišná závislost poskytovatelů na veřejných zdrojích
- Absence jasných procedur rozdělování dotací
- Finanční nejistota soukromých poskytovatelů
- Časový nesoulad mezi žádostmi krajů o dotace a žádostmi poskytovatelů sociálních služeb
- Rozdělení zdrojů nerespektuje rozdíly mezi kraji

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Financování sociálních služeb

Vybrané zdroje příjmů sociálních služeb

- Dotace MPSV – skrz rozpočty krajů
- Příspěvek na péči – průměrný měsíční počet příjemců příspěvku na péči 358 tis., přičemž 100,5 tis. Příjemců byla poskytována sociální péče registrovaným poskytovatelem sociálních služeb – nejčastěji domovy pro seniory, pečovatelská služba, domovy se zvláštním režimem
- Doplatek na bydlení – poskytován některým klientům domovů pro seniory, azylových domů a chráněného bydlení
- Přímé úhrady klientů – např. v roce 2018 činily přímé úhrady klientů 8,5 mld. Kč – úhrada stravy a bydlení – výše úhrady je stanovena vyhláškou
- Příjmy ze zdravotního pojištění
- Aj. – viz přehled dále

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Financování sociálních služeb

Složení zdrojů financování sociálních služeb v roce 2019

Celkové náklady 47 391 mil. Kč

Příjmy

Dotace MPSV 16 798 mil. Kč (cca 35,4 %)

Průměr 2013-2019: 29 %

Příspěvek na péči 9 062 mil. Kč (cca 19,12 %)

Průměr 2013-2019: 20 %

Prostředky EU 1 184 mil. Kč

Úhrady uživatelů 8 382 mil. Kč (cca 17,7 %)

Průměr 2013-2019: 21 %

Zdravotní pojišťovny 2 469 mil. Kč

Kraje – z vlastních zdrojů 4 483 mil. Kč (cca 9,5 %)

Obce 3 202 mil. Kč

Ostatní 1 800 mil. Kč (úřad vlády, ostatní ministerstva, daně, poplatky, prodej, pronájmy, dary aj.)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Analýza financování sociálních služeb 2019, vlastní úprava

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Role krajů ve financování sociálních služeb

- K plnění povinnosti vyplývajícím se zákona o sociálních službách poskytuje krajům stát ze státního rozpočtu účelově určené dotace na financování běžných výdajů, které souvisejí s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb.
- Kraje musí každoročně předkládat žádosti o poskytnutí této dotace na příslušný rozpočtový rok, žádosti předkládají ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV).
- Výši dotace pro jednotlivé kraje stanovuje MPSV na základě procentního podílu krajů na celkovém objemu finančních prostředků vyčleněných pro daný rozpočtový rok ve státním rozpočtu.
- Avšak kraje (i obce) mohou také ze svého vlastního rozpočtu poskytovat účelové dotace na financování běžných výdajů souvisejících s financováním sociálních služeb.

Pozor, na dotace ale není právní nárok!

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Možné právní formy poskytovatelů sociálních služeb – právnické osoby - financování

**Příspěvkové organizace
Organizační složky**

Těsnější propojení s rozpočtem zřizovatele (buď jsou příjmy a výdaje poskytovatele sociálních služeb přímo součástí rozpočtu zřizovatele, nebo získávají příspěvky na svou činnost z rozpočtu zřizovatele.

Obchodní korporace

Soukromoprávní subjekty ziskové či neziskové povahy, z veřejných rozpočtů mohou čerpat dotace, z veřejných rozpočtů jsou však kryty i příspěvky na péči, které klienti mohou využít k financování využívaných služeb.

**Spolky
Ústavy
Obecně prospěšné společnosti**

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Výdaje krajů na sociální služby v tis. Kč na 1 obyvatele kraje

Kraj	Sociální péče				Sociální prevence			
	2018	2017	2016	2015	2018	2017	2016	2015
Hl. m. Praha	2,08	1,78	1,39	1,33	0,06	0,04	0,03	0,02
Jihočeský	1,64	1,33	0,98	0,89	0,12	0,09	0,09	0,09
Jihomoravský	1,34	0,98	0,88	0,87	0,22	0,20	0,14	0,16
Středočeský	1,41	0,96	0,74	0,85	0,20	0,16	0,14	0,13
Karlovarský	1,85	1,48	1,07	0,34	0,48	0,44	0,35	0,91
Královehradecký	1,70	1,51	1,17	1,15	0,1	0,08	0,06	0,07
Liberecký	1,46	1,07	0,91	0,98	0,3	0,22	0,18	0,18
Moravskoslezský	1,43	1,00	0,79	0,89	0,38	0,29	0,23	0,24
Pardubický	1,62	1,25	0,99	1,04	0,13	0,14	0,14	0,13
Ústecký	1,80	1,32	1,05	1,11	0,43	0,34	0,33	0,20
Vysočina	1,98	1,41	1,23	1,40	0,21	0,17	0,14	0,09
Zlínský kraj	1,67	1,19	0,96	1,45	0,2	0,17	0,18	0,21

péče x prevence

Zdroj: Ministerstvo financí - Územní monitor, Český statistický úřad, vlastní propočty a zpracování

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Příjmy a výdaje zařízení sociálních služeb – z hlediska zřizovatele - vybrané druhy sociálních služeb

Státem a kraji zřízená zařízení

Částky v tis. Kč.	Počet	Kapacita lůžek	Příjmy z dotací	Výdaje	Dotace/výdaje
Domovy pro seniory	180	16 044	2 877 768 Kč	6 525 764 Kč	44,1 %
Azylové domy	7	282	45 325 Kč	53 647 Kč	84,5 %

Nestátní zařízení (církve a ostatní)

Částky v tis. Kč.	Počet	Kapacita lůžek	Příjmy z dotací	Výdaje	Dotace/výdaje
Domovy pro seniory	178	7 171	711 757 Kč	2 605 923 Kč	27,3 %
Azylové domy	164	5 637	396 279 Kč	766 756 Kč	51,7 %

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2018, vlastní propočty a úprava

Organizačně-ekonomické zabezpečení sociálních služeb

Partnerství veřejného a soukromého sektoru: Public-Private Partnership (PPP)

PPP = Poskytování veřejných služeb prostřednictvím spolupráce veřejného a soukromého sektoru

Lze v případě sociálních služeb hovořit o PPP?

Realizace „PPP projektu“:
vláda specifikuje, jaké služby od soukromého sektoru očekává, subjekt soukromého sektoru nabídne aktivum, aktivum pak také provozuje

Dotace, veřejné zakázky:
nákup sociálních služeb od NNO:
zejména nákup specifických sociálních služeb bez blízkých substitutů

Síť sociálních služeb

Specifika trhu: Nabídka – síť sociálních služeb

- ❑ Hlavní odpovědnost za zajištění sítě sociálních služeb mají kraje.
- ❑ Síť sociálních služeb se podle zákona o sociálních službách rozumí souhrn sociálních služeb, které v dostatečné kapacitě, náležitě kvalitě a s odpovídající místní dostupností napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci osob na území.

Příklad: síť sociálních služeb Moravskoslezský kraj

Vybrané sociální služby	Počet zařízení
Domovy pro seniory	64
Azylové domy	33
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	46
Odborné sociální poradenství	64

Zdroj: Moravskoslezský kraj, vlastní propočty a zpracování

Síť sociálních služeb

Dostupnost sociálních služeb

- Hlavní odpovědnost za zajištění odpovídající místní dostupnosti sociálních služeb mají podle zákona o sociálních službách kraje.
- Avšak ekonomové upozorňují na další aspekty týkající se dostupnosti sociálních služeb. Například Víšek, Průša (2012, s. 41) hovoří o:
 - „Dostupnosti územní či dopravní“ – což odpovídá místní dostupnosti.
 - „Dostupnosti finanční“ – reflektující skutečnost, že případný nízký či nedostatečný příjem by neměl zabránit možnosti využívat službu, pokud ji daný jedinec potřebuje.
 - „Dostupnosti architektonické“ či „Dostupnosti nízkým prahem“

V případě dostupnosti nízkým prahem „jde o reakci na to, že potenciální klienti mohou mít více problémů, které jim brání účastnit se nějakých aktivit (např. z ekonomických důvodů /poplatky, vstupné/, pro formální náročnost prostředí /potřeba určitého oblečení, potřeba pomůcek/ apod.)“ (Víšek, Průša, 2012).

Síť sociálních služeb

Specifika trhu: Poptávka indukovaná nabídkou

Víšek, Průša (2012, s. 39) „Potřeba některých služeb se transparentně projeví v plné šíři až po zřízení služby, zatímco do té doby byla její potřeba latentní.“

Základ plánování nabídky sociálních služeb:

- Komunitní plánování
- Analýza vybraných socio-ekonomických a demografických faktorů

Komunitní plánování je založeno na kooperaci všech zainteresovaných subjektů, tj. poskytovatelů sociálních služeb, uživatelů/klientů sociálních služeb a zástupců států, krajů či obcí.

**Skutečně lze předpokládat aktivní zapojení poptávkové strany?
I u služeb sociální prevence?**

Některé sociální události nelze předvídat. Navíc lidé ocitající se v podmínkách sociálního vyloučení stojí na okraji společnosti.

Síť sociálních služeb

Střednědobé plány rozvoje sociálních služeb

- Zákon o sociálních službách definuje střednědobé plány rozvoje sociálních služeb jako strategické dokumenty obcí a krajů, které jsou schváleny na dobu tří let a které jsou výsledkem aktivního zjišťování potřeb jedinců na území dané obce nebo kraje a hledání způsobů uspokojení těchto potřeb s využitím dostupných zdrojů.
- Základem sestavení plánu jsou tedy různé podkladové analýzy, ale také komunikace se všemi zainteresovanými subjekty.
- Součástí střednědobého plánu je také síť sociálních služeb.

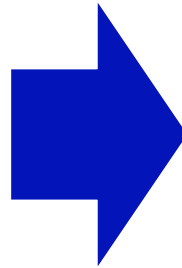
- Krajský úřad pak v souladu se zákonem o sociálních službách vede registr poskytovatelů sociálních služeb, do kterého zapisuje poskytovatele sociálních služeb.

Síť sociálních služeb

Specifika trhu: Charakter samotných sociálních služeb

Mertl (2007, s. 19) upozorňuje v kontextu mikroekonomické podstaty sociálních služeb na jejich určitá specifika, mezi které řadí mimo jiné tato:

- Z pohledu ekonomické teorie lze sociální služby označit jako tzv. statky důvěry či zkušeností.
- Sociální služby se také integrálně dotýkají osobnosti poptávajícího, což znamená, že „těžko lze kompenzovat fyzickou a psychickou újmu vzniklou nekvalitní nebo neadekvátní aplikací sociálních služeb“.

Obě specifika mají vazbu na kvalitu sociálních služeb.

Standardy kvality sociálních služeb.

Standardy kvality sociálních služeb

- V souladu se zákonem o sociálních službách jsou poskytovatelé sociálních služeb povinni dodržovat standardy kvality sociálních služeb.
- Zákon o sociálních službách rozumí pod soulovím „standardy kvality sociálních služeb“ soubor kritérií, jejichž prostřednictvím je definována úroveň kvality poskytování sociálních služeb v oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a v oblasti vztahů mezi poskytovatelem a osobami.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí pak při výkonu inspekční činnosti u poskytovatelů sociálních služeb ověřuje kvalitu poskytovaných služeb pomocí těchto standardů kvality.
- Celkově je nadefinováno 15 standardů kvality sociálních služeb.

Standardy kvality sociálních služeb

Standardy v podstatě popisují, jak má vypadat kvalitní sociální služba. Představují soubor měřitelných a ověřitelných kritérií. Jsou definovány tak, aby byly použitelné pro jakoukoli sociální službu bez ohledu na její charakter, velikost či právní formu zařízení poskytujícího sociální služby.

Použité zdroje

- ❑ GROHS, S., SCHNEIDERS, K., HEINZE, R. G. (2015). Social Entrepreneurship Versus Intrapreneurship in German Social Welfare State: A study of Old-Age Care and Youth Welfare Services. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. Vol. 44, Iss. 1, pp. 163-180.
- ❑ HALÁSKOVÁ, Renáta (2013). *Význam Standardizace sociálních služeb v době jejich liberalizace*. Praha: výzkumný ústav práce a sociálních věcí.
- ❑ HIGGINS, B. (2017). *Reinventing Human Services. Community- and Family-Centered Practice*. New York, Routledge.
- ❑ RADA EVROPY (2007). *Integrated social services in Europe*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- ❑ SIPILÄ, J. (2018). Introduction. In Sipilä, J. (ed). *Social Care Services: The Key to the Scandinavian Welfare Model*. New York: Routledge, 2018.
- ❑ VÍŠEK, P., PRŮŠA, L. (2012). *Optimalizace sociálních služeb*. Praha: Národní centrum sociálních studií, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.
- ❑ WOLLMANN, H. (2016). Comparative Study of Public and Social Services Provision: Definitions, Concepts and Methodologies. In Wollmann, H. Koprić, I., Marcou, G. (eds). *Public and Social Services in Europe. From Public and Municipal to Private Sector Provision*. London: Palgrave Macmillan, pp. 1-12.

- ❑ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

- ❑ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2019). *Veřejná databáze* [online]. [cit.2019-11-28]. Dostupné na www: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>.
- ❑ MINISTERSTVO FINANCE ČR (2019). *Územní monitor* [online]. [cit.2019-10-20]. Dostupné na www: <https://monitor.statnipokladna.cz/en/2018/kraje/>.
- ❑ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ (2018). *Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí*. [Online], [cit. 29. 11. 2019]. Dostupné na www: https://www.mpsv.cz/documents/20142/975025/Statisticka_rocenka_z_oblasti_prace_a_socialnich_veci_2018+%281%29.pdf/a060f8db-abcf-6713-e0d1-9da7f606b983.
- ❑ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ (2019). *Analýza financování sociálních služeb*.
- ❑ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ (2019). *Krajská síť sociálních služeb v Moravskoslezském kraji* [online]. [cit.2019-11-06]. Dostupné na www: https://www.msk.cz/cz/socialni_oblast/krajska-sit-socialnich-sluzeb-v-moravskoslezskem-kraji-62687/.

Děkuji za pozornost

Ing. Eva Kovářová, Ph.D.

Akademický pracovník

e-mail: eva.kovarova@vsb.cz

telefon: +420 597 322 191

VŠB – Technická univerzita Ostrava
17. listopadu 2172/15, 708 00 Ostrava-Poruba